

Д. Вирівнюванню соціального благополуччя в школах сприяє розподіл дітей по школах випадковим чином» [4].

Головний принцип розв'язання цих задач – неупередженість, не потрібно додавати інформацію, якої не було в тексті, ми можемо спиратися тільки на те, що нам запропоновано, а не на те, які висновки ми би змогли зробити, спираючись на наше власне уявлення про певну ситуацію. Отже, відповідь – В.

Як ми бачимо, аналізуючи складові елементи критичного мислення, спираючись на принципи логічного мислення, ми можемо як навчити студентів правильно розв'язувати тестові завдання, так і в цілому підвищити рівень критичного мислення у майбутніх спеціалістів з права.

Список використаної літератури:

1. Тягло А. В., Воропай Т. С. Критическое мышление: Проблема мирового образования XXI века. Х. : Изд-во Ун-та внутренних дел, 1999. 284 с.
2. Бородіна Н. Шляхи розвитку критичного мислення. *Філософія та гуманізм*. 2017. Вип. 1 (5). С. 29–37.
3. Тест правничої компетенції (ТЗНПК), 2019 рік, основна сесія. URL: <https://zno.osvita.ua/master/tznpk/368/> (дата звернення 4.05.2021).
4. Тест правничої компетенції (ТЗНПК), 2020 рік, основна сесія. URL: <https://zno.osvita.ua/master/tznpk/409/> (дата звернення 4.05.2021).

Ключові слова: критичне мислення, логічне мислення, культура мислення, тестування.

Ключевые слова: критическое мышление, логическое мышление, культура мышления, тестирование.

Key words: critical thinking, logical thinking, culture of thinking, testing.

ПАЛІЙ ОКСАНА МИКОЛАЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри філософії, кандидат юридичних наук*

КАТЕГОРІЯ ПІДСТАВИ ПРИ ПІЗНАННІ ПРАВОВОЇ ДІЙСНОСТІ

Дійсність в конкретному розумінні – це розумно здійснена можливість, розумно організована, при цьому «розумно» означає ефективно, досконало, згідно сутності здійснюваного.

Цю об'єктивність щодо права можна визначити так, що в зовнішньому відношенні людини до людини є якась єдина і об'єктивна правота, яку можна пізнати лише через внутрішній досвід, через справжнє, предметне випробування та розкриття природного права [3, с. 157].

Природне право є не просто право людини на життя, свободу і власність, як це часто декларується в науковій і філософській літературі, в багатьох політичних і правових документах, а на гідне і осмислене життя, що дозволяє людині через розвиток свого мислення, волі і творчості реалізувати свою сутність, на свободу «для» досягнення цієї мети і – на власність передовсім – духовну власність. За своєю сутністю природне право людини – це її право і обов'язок вільно розвиватися в істинному напрямі [2, с. 297].

Говорячи про дійсність як про здійсненність, якісну повноцінність необхідної можливості, слід враховувати причини, умови та підстави діяльності.

Якщо причина породжує, спонукає дію; умова є сполучною ланкою між даною особливою системою та іншим навколишнім світом, то підстава обґрунтовує.

У даному випадку уваги потребує категорія «підстава». «Підстава є підстава лише остільки, оскільки вона обґрунтовує; але те, що сталося з підстави, є лише воно ж саме» [1, с. 281].

Ми бачимо, наприклад, електричне явище і питаємо про його підставу. Якщо ми отримуємо відповідь, що підстава цього явища – електрика, то це той же самий зміст, який ми безпосередньо мали перед собою і вся різниця тільки в тому, що зміст тепер переведено в форму внутрішнього.

Але далі слід зауважити, що підстава не тільки просто тотожна з собою, але також і різна, і можна тому вказати різні підстави для одного і того ж змісту; ця різниця підстав, згідно поняттю відмінності, здійснює подальший поступальний рух і переходить в протилежність, в форму підстав за і проти одного і того ж змісту. Якщо ми розглядаємо, наприклад, який-небудь вчинок, скажімо крадіжку, то він являється змістом, в якому можна розрізнити кілька сторін. Цей вчинок є порушення права власності; проте крадій, який потребував, завдяки цьому вчинку отримав кошти для вживання своїх потреб, і може статися, що той, кого обікрали, не робив доброго вживання зі своєї власності [1, с. 283].

Підстава ще не має в собі і для себе певного змісту і, отже, не самодіяльна і не може нічого виробити [1, с. 284]. Таким чином, можуть обґрунтовуватися, різні за своїм характером вчинки, можуть виправдовуватися як несправедливі дії, так і справедливі. «У наш багатий рефлексію і резонуючий час людина, яка не вміє вказати хорошу підставу для всього, що завгодно, навіть для самого поганого і хибного, повинна бути вже дуже недалекою. Все, що є в світі зіпсованого, зіпсовано на хороших підставах» [1, с. 286].

Тому виникає необхідність посеред постійної текучості у стійкості, тій основі, яка допоможе віднайти об'єктивність.

Поняття ж є таке в собі і для себе визначене і, отже, являє самодіяльний зміст [1, с. 284].

Необхідно виходити з справедливості, добра, всезагального взагалі. Тоді будуть необхідні підстави для необхідних дій. На стадії

правотворчості прийматимуться такі можливості, які дозволять відтворити в нормах позитивного права право природне. На стадії ж правозастосування розпізнаватиметься, правильно тлумачитиметься цей об'єктивний зміст і застосовуватимуться правові приписи таким чином, щоб право діяло за своєю природою.

Таким чином, керуючись об'єктивністю, розуміючи її, дії суб'єкта правозастосування будуть відповідними. Так, рішення, прийняте в одній справі, може виявитися несправедливим щодо іншого випадку: наприклад, недостатньо визначити розмір заподіяних збитків, важливо врахувати, наскільки вони шкідливі для потерпілого; встановивши, що злочин вчинено, необхідно врахувати, умисно він вчинений чи з необережності, здатний злочинець його вчинити ще раз чи ні; мало знати, що податок не сплачено, слід установити, чи не було певних нечасних причин, з якими боржник згодом упорається тощо. Право не повинно застосовуватися безоглядно, у сліпій байдужості і без жодної поблажливості до людської слабкості і невігластва. Необхідно, щоб усюди, де тільки можливо, враховувалися особисті властивості суб'єктів і їх наміри; щоб усюди, де тільки право може виступити на підтримку моралі і добрих звичаїв, застосування норми служило б цій вищій меті. І, нарешті, щоб той, хто застосовує право, мав на увазі тільки одне – праве і вірне рішення і не піддавався ніяким міркуванням стороннього характеру: упередженням, підлецуванням або, тим більше, користі [3, с. 100]. Кінцевою метою правозастосування є гармонізація відносин у суспільстві. Така гармонізація може здійснюватися лише підготовленим, цілісним, розвинутим суб'єктом.

Список використаної літератури:

1. Гегель Г.В. Ф. Энциклопедия философских наук. М. : Мысль, 1974. Т. 1. 455 с.
2. Ивакин А. А. Диалектическая философия: монографія. О. : Фенікс, 2007. 440 с.
3. Ильин И. А. Собрание сочинений: в 10 т. / сост. и коммент. Ю. Т. Лисицы. М. : Русская книга, 1994. Т. 4. 624 с.

Ключові слова: об'єктивність, дійсність, природне право, підстава, змістовність.

Ключевые слова: объективность, действительность, естественное право, основание, содержательность.

Key words: objectivity, reality, natural law, base, meaningfulness.